

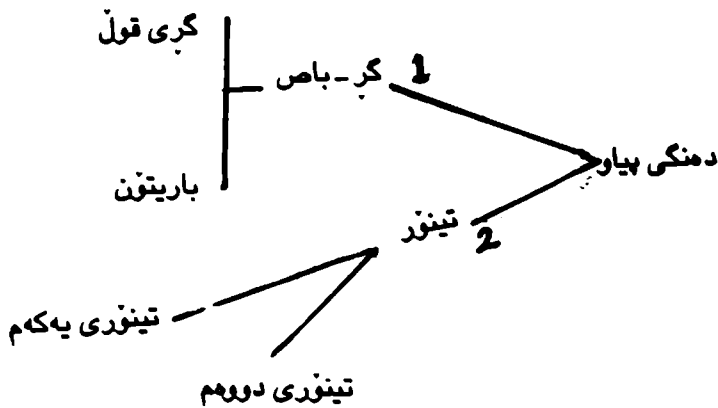
دهنگ له بوارى شانودا

له دهورى (سيزهر) له شانوگه‌رى. يوليوس سيزهر⁽¹⁾.
ب - باريتون: - نه جورميان دهنگى گري پياوه به لام
گرپه‌كهى كه متره له گري قول. بو نمونه دهنگى (غازى
غفور) له دهورى (بىر ليدهرى دانا) له شانوگه‌رى
شارى نهوين⁽²⁾.

2- دهنگى تينور: - دهنگى تيزى پياوانه كه دهكرى
به دوو جور.

1- تينورى يه كه م: - دهنگى زور تيزى - بارىك - پياوانه
بو نمونه دهنگى (محسن محهمد) له دهورى (ساليرى)
له شانوگه‌رى موزارت و ساليرى⁽³⁾.

ب - تينورى دووهم: - دهنگى تيزى پياوانه، به لام
تيزى يه كهى كه متره له تينورى يه كه م. بو نمونه دهنگى
(بكر مه‌عروف) له دهورى (كهسى يه كه م) له شانوگه‌رى،
نه خوشى ددان⁽⁴⁾.

دهنگى ئافهرمت و مندال: - دهنگى ئافهرمت و مندال
له جورو دهنگ وىكهى يه كدى دابش دهكرى نه‌مهش
به گهشتى دهكرى به دوو بهش.

1- دهنگى كوتتر ئالتو: - واته دهنگى گري ئافهرمت و
مندال، بو نمونه دهنگى (نهرمين قادر) له دهورى (زهينو)

لهو روزگارهى كه شانو سهرى هه‌لداوه له
وولاتى گريك دهنگ روليكى بنهرمتى گيراوه، تا كو
نيستاش به جورها پياوانه گرنكى پى دراوه، شانوى
كورديش كه به شينكه له بزوتنه‌وهى شانوى جيهانى
و كو پنيويست دهنگ و هونهرى دهنگ بابه‌خىكى
نهوتوى له گولارو روزنامه كورديه‌كاندا به‌خووه
نهديوه. بويه منيش نه‌م بابه‌تم و مك دهست پيش
خهريكه بو به‌دوا داهاطنى بابه‌تى باشتر، بى‌گومان
نه‌مهش به‌سهول و كوئشى خامه‌ى به‌بهرشتى
نووسهرانى كورد دهكرى.

«جورو چينه‌كانى دهنگ»

ليردا به‌كورتى سه‌رمتايه‌ك باسى جورو چينه‌كانى
دهنگ ده‌كهين تا نه‌كهتر بتوانى دهنگى خوى لهو جورو
چينه‌انه‌ى دهنگ بدوزيته‌وه، جا چ پياو يا ئافهرمت يا
مندال. بو نه‌وهى بتوانن زال بينه سه‌ر گيرو گرفته‌كانى و
چونيه‌تى ده‌بهرينى دهنگ و مه‌رجه‌كانى، دهين
شاره‌زايه‌كى سه‌رمتاييان هه‌بن له‌باره‌ى په‌يزمكاني
موسيقاو چونيه‌تى به‌رزو نزمبوونه‌وهى دهنگ له‌كاتى
نمايش كردندا.

دهنگه‌كانيش به‌گهشتى چه‌ند جورتيكن، گريكى
قول يان نايمندى و هيمان دهنگى تيز يانى بارىك گورانى
نه‌و دهنگانهش ده‌گورنى به‌گويره‌ى ژيينه‌كانى قورگ.
نه‌مانهش جورو چينه‌كانى دهنگن له‌پياو ئافهرمت و
مندالدا، له‌گه‌ل نمونه‌كانيدا: -

دهنگى پياو: - به‌شينو په‌كهى گهشتى دهكرى به‌دوو بهش.
1- دهنگى گر- باص - دهنگى زور گري پياوانه‌يه
نه‌مهش دوو جوره.

1- گري قول: - دهنگى تيزى زور گري قولى پياوانه
كه گرپه‌كهى زوره بو نمونه دهنگى (مه‌حمود عالى قادر)

شونى ديارهو ته كانىكى داومه پال سهركهوتنى كاره
 هونرى يه كه كه له رههه شانوكى يه كه يه .
 نهوى نيمه ليردا مبه سمانه باسى ليوه دمكهين
 دننگ و هونرى دننگه، دننگ به بربره پشنى
 سهركهوتنى شانوكى ده زمبى رنى، هندهى بوشمان
 بكرى به قه در ماوه باسى گرنگر هونرى دننگ دمكهين
 كه بى شك نه مهش كه لىنكى گه وره له كون و
 كه له بهر مكانى شانوكى كوردى بر مكا ته وه .

هونرى دننگ - القاء - دهر پرينه دننگى يه كه
 نه كتر بتوانى هست و سوزى جه ماوه رو بينر بوخوى
 رابكيشى . گه بمانه وى له و هونرش بگهين په ناد مبهينه
 بهر نهو پيناسانئى كه بو هونرى دننگ كراوه،
 هه موويان له سرچاوه يه كدى مگر نه وه نه وىش كار كرده
 له گوئىگر . كه رى نمايه كى چ كه بو نه كتر سو ديان لى
 وهر بگرى و شاره زايه كى سهرتايى هه بى له باره ي
 به كار هينانى دننگه وه كه به يه كيك له بناغه هه ره
 به هين زمكانى شانوكى ده زمبى رنى

پيناسه كانيش نه مانه . كه بو هونرى دننگ
 كراوه .-

۱- هونرى دننگ (بريتى يه دهر پرينى ناخ به زمان و
 چوله و هينا كه له يه ك كاندا كۆيونه ته وه و گه ياندى
 مانا كه ي بو كار كرده له سه كوئىگر).

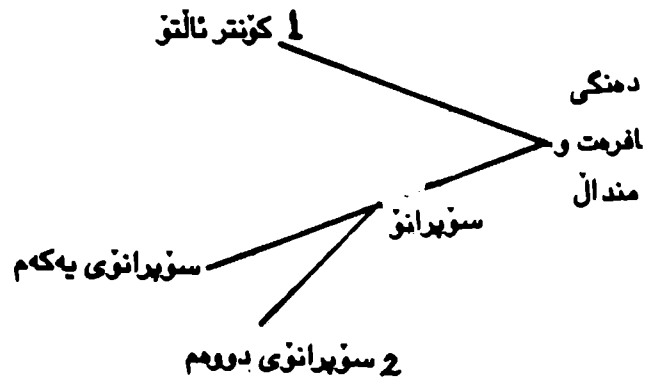
۲- هونرى دننگ (بريتى يه له دهر پرين و دانقان
 به شيوه يه كى روون و ناكرا له بووى فونته تيك و
 مانا وه).

۳- هونرى دننگ (بريتى يه له دۆزينه وه ي نهو ريگه يه
 كه نه توانرى دننگ و فونتيك به شيوه يه كى باش ريك

- كه ده چيته لاي قايمقام) له شانوكى گرى (ته نه كه) (۴)
 ۲- دننگى سوپرانو: دننگى تيزى نافرمت و مندال
 دمگر يته وه نه مه شيان دوو جو ره .

۱ - سوپرانوى يه كه م: دننگى زور تيزى نافرمت و
 مندال . بو نمونه دننگى (شادان فوناد) له دورى
 (نايش) له كاتى هاوار كرده كه ي، له شانوكى گرى گله
 گورگ (۵)

ب - سوپرانوى دوو م: نه مه شيان تيزى يه كه ي
 له سوپرانوى يه كه م كه متره . بو نمونه دننگى (سه ميره
 عه بدوك) له دورى (دايكى حاجى) له شانوكى گرى
 (هاواريك له حاجى قادرى كۆيى) (۶)

نه مانه ي كه در مان خست كورته يه ك بوو له داباش
 كردنى دننگى پياو و نافرمت و مندال . له جو رو
 چينه كانى دننگ دا نى ستاش گرنگى نه م لايه نه له شانوكى
 ده مخينه بوو .

گرنگى هونرى دننگ له شانوكى

شانوكى لى لايه نى هونرى به رفره وانى به خو وه كرتوه،
 كاتيك به ره ميه كى شانوكى ده بينن نه م لايه نانه ي
 دمكه ويته بهرچاوه (نه كتر، ده قى شانوكى، دهره ينان،
 پوناكى، موسيقا، ديكوڤ... هتد). هه لايه نه ش له مانه

بخات و توانای گۆرانی هه بێت به شینویهک بوێژ گوێگر دلخۆش بکات).

ئهو پێناسانهی که له سه رهوه باس کران، پێناسهی چرۆ پری هونهری دهنگ بوو. له سه رجه می هه لێنجانی ئهم پێناسانهش دهتوانین بڵێین هونهری دهنگ بریتییه لهو توانسته تهکنیکیه که ئه کتهر کۆنترۆل دهکاته سه ر ووشه کان، پردیکی ههست و سۆز دروست دهکات بۆ ئه وهی داواکارییهکانی ناوه وهی بۆ گوێگران بخاته روو کاری راسته و خویان تی بکات.

زۆر جار ده برپینی ووشه وهیا فۆنه تیکی ووشه دهتوانی گوزارشت له ماناکه ی بکات هه ر ووشه کیش مانایهک زیتر دهگرێته وه خۆی بۆ نمونه دهسته واژه ی (باشه باش) وه به کارهینانی له چه ند روویکی جیاوازا :-

۱- بۆ په سه ند کردن :-

دهرهینهر :- با بهیانی دهست به پروقه بکری... سه عات چوار باشه؟

ئه کتهر :- باشه باش....

۲- بۆ وه رام دان وه :-

دهرهینهر :- له بیرت بی... سه عات چوار.. پروقه یه.

ئه کتهر :- له کوئی؟

دهرهینهر :- له باره گای کۆمه ل

ئه کتهر :- باشه باش.. له بیرم ناچی.

۳- بۆ هه ره شه کردن :-

دهرهینهر :- ئه مجاره .. دهوړیکی کۆمبارس وه رگرتوه .. باشه.

ئه کتهر :- کۆمبارس؟! باشه باش... قهیناکه .. بزانه جاریکی دی ده مبینیه وه؟

۴- بۆ تیگه یشتن :-

دهرهینهر :- کاکای خۆم وریای به رزو نزمی دهنگه کان به ... به هه مان چین وه رگه له ئه کتهری به رانه رت، به پهی خواستی پێشه وه چوونی روو داوه کان بیگۆره . ئه کتهر :- باشه باش.

۵- بۆ به پری کردن :-

ئه کتهر :- باشه مامۆستا ئه دی قهول نه بوو ئه مجاره دهوړیکی باشته رم به مینی؟

دهرهینهر :- باشه باش.. کاکای خۆم.. جاری.. بزانه ی له به ره می ئاینده به لکو...

به کارهینانی دهگه ل یارو خۆشه و یست گوزاریشت له په یمان و به لێن دهکات... ته نیا دهسته واژه ی (باشه باش) دهتوانی گوزارشت له چه ند لایه نیکی جیاواز بکات. سه رباری ئه مانهش ئه کتهر ده بی په یومندی به کاره کته رانی ناو شانۆگه رییه که بدوژینه وه. هه ر کاتیکیش په یومندی به کانی به چاکی دوژیه وه ئه و کاته دهتوانی ماناکه ی وهکی پێویست بگه یه نی.

هه ر ئه کتهر یکه نه توانی په یومندی به کان بدوژینه وه ناتوانی راستی به کان بگه یه نی، له م رووه ده بی ئاگاداری مه به سستی راسته قینه ی رسته بی.

له و چه ند پێناسانه ی سه ره وه که بۆ هونه ری دهنگ کران بۆمان ده رکه وت په یومندی به کی دیالیکتیکی هه یه له نیوان دهنگی مروّف و هونه ری دهنگ ئه ویش دوو لایه ن دهگرێته وه رینگاو ماده که - مه به ست دهنگی ساده ی مروّفه - هیه جیاوازیه کیش له نیوان رینگاو ماده که دا نییه . دهنگی ساده ی مروّف و ده برپین به هه ردوویکیان - رینگاو ماده که - پیکه وه پهی دهوتری هونه ری دهنگ، بۆ زیتر روونکردنه وه ده بی دهنگیکی باش هه بی که توانای گۆرین و مه دای زۆرو خۆشیه کی تیدایی، ئه مه له لایه ک له لایه کی دیکه وه ده بی ئه کتهر هیزیکی له بن نه هاتوی هه بی، له باره ی تهکنیک و رینگای دروست و توانای بی پایان، ئه و توانایه ی که واده کا ئه کتهر باری دهروونی و باری گه سته ی بگونجینی و کار له گوێگر بکات و هه لۆیسته کان روون و ئاشکرا بکات و هه ست و سۆزو بیری گوێگران بۆ خۆی رابکیشی و موچه رکه یان پیدا

بیتیت .

نهمهش پیویستی به به رزو نزم بوونه و هو گوران و پازدانی
دمنگ، هه به له جیگای گونجاو به شیوهی مانای رسته کان .
گه لی نوسه رو رابه ری گه وره ی شانۆ باسی گرنکی
دمنگیان کردوه بو نموونه (ستانسلافسکی) ده لی
(بینه ران بو نه وه هاتون بو شانۆ تا گوئی یان له مانای
دواوهی وشه کان بی، نه گه نا دمتوانن وشه کان
له ماله وه بخویننه وه) ده بی نه کته ر زیتر گرنکی بدات بو
دوژینه وهی دواوهی وشه کان، رو لی نه کته ریش نه وه به
که بتوانی وشه مردوه کان زیندوو بکاته وه . نه وهش
ده که وینته سه ر راده ی بو چون و تیگه یشتنی له وشه کان
و نه و ریگایه ی به کاری دینی له کاتی دهر برینا . نه کته ر
کاتیگ دهر یگ نمایش ده کات به زور هه لو یست و باری
جیاجیا تید مه پری، له کاتی قسه کردندا گوران روو
ده دات له گه له هست و سوژی له هه مان کاتدا هونه ری
دمنگ ده گوژی نه و گوران له خو یه وه دیت یانی (تلقائی)
له بهر نه وهی دمنگ و وشه کان کار ده که نه سه ر هه ست
و سوژو دهرونی نه کته ر مه که . نه گه سه رنجیک له ژیا نی
روژانه ماندا بدیهن کاتیگ به کیک ی شارمزاو لیزان
نو کته به ک ده گریته وه هینده چیژوو له زه ت به گیرانه وه که
ده دات وا له گو یگر ده کات بکه وینته سه ر گازی پشت .
به لام با هه ر هه مان نو کته به کیک تر بیگریته وه که له م
جو ره لایه نه شیوازیکی جوان شارمزا بیه کی وای نه بی
ده بی نی که س زهرده خه نش نایگری . لیره دا بو مان
دهر ده که وئی که به که میان نه وهی به نی ده لی ن شارمزاو
لی هاتوو . نه وه هونه ری دمنگ رو لی خو ی ده بی نی له
گیرانه وه که ی به لام هی دو وه میان نه ی توانی هونه ری
دمنگ به کاری بی نی له گیرانه وه که ی . هونه ری دمنگیش هه ر
ته نیا بو کاری هونه ری به کار نایه ت . به لکو بو ژیا نی
روژانه له گه له خه لک و کومهل وه بو گه لی لایه ن و
بو اره کانی دی ژیا ن سو دی هه به . هونه ری دمنگ دیت
نه و قسه وشک و لابه لایانه ریگ ده خات و به ریگی تازه
ده کاته بهر وشه کان و دهر برینیکی بهر به مانا به خو وه

ده گرن له کاتی وت و ویزدا که بتوانی گوزارشت له
هه موو لایه نه کان بکات .

دمنگ و نه کته ر (وشه بو چاو نه ک بو نیسته گه)

«شیبکن»

تا نه کته ر له کاره که ی سه رکه وتوبی، ده بی
لینکولینه وه به کی چاکی ده قه که بکات، رسته و وشه کان
یه که یه که هه لگیرو وهرگی ر بکات تا بتوانی باری
دهرونی و گشتی له گه له دوژینه وه ی په یوه ندی نیوان
کارا کته ره کانی ناو شانۆ نامه که بدوژینه وه . سه رباری
نه به عاده کانی کو مه لایه تی و دهرونی شانۆ نامه که
بدوژینه وه . سه ربازی نه به عاده کانی کو مه لایه تی و
دهرونی و سروشتی له ش و بو عدی نابوریش لای بریخت
هه به، وه به کاره ی نانی هونه ری دمنگ له دهر برینی له
میانه جیاجیا کاند، و هگوران کاری روو بدات له گه له
پیشه وه چوونی روو داوه کانی ناو شانۆ گه ره که نه کته ر
به نده له سه ر چا که به کاره ی نانی هونه ری دمنگ له شوین
و جیگای گونجاو دا، به رزو نزم کردنه وه و پیچران و
وه ستانی به جی، نه وه ی که گرنه نه وه به نه کته ر بتوانی
مانای وشه کان بگه به نیته گو یگر . چونکه (دمنگ و
له شه) نه کته ر به جه ماوه ری شانۆ ده به سستیته وه .
نه کته ریگ بیه وئی له کاره که ی سه رکه وتوبی، ده بی خو ی
ماندوو بکات به پروقه وه وهرزشی به رده وامی روژانه،
دمنگ به پروقه باش و به هیز ده بی ت و به شیوه به کی ریگ
و پیکیش له دم و گو ده کری و دیته دهر وه . هه روه ها
ده بی نه کته ر ناگاداری به رزو نزمی چینه کانی دمنگ
بی و به نارمزووی خو ی گورانی تیا نه کا . نه گه له
شوینیک پیویستی کرد نه و کاته سه رپشکه له گورانی .
پیویسته هه ست به وشه کان بکات بروایه کی ته واویشی
له ناو وه به بی یانه وه هه بی نه گه نه کته ریگ هه ستی به
وشه کان نه کردو راست و گو نه بوو له گه لیا نا، چون

دهتوانی گوینگر رازی بکات له و قسانه‌ی که دهیکات. بی‌شک ناتوانی، دهبی هه‌نگاوی به‌که‌م خوی بروای به ووشه‌کان و مانا‌کانی بیننی نینجا گوینگر بروای بی دینی. نابی کاری خوکردی (تصنع) له دهنگی نه‌کتر دا هه‌بی و کار بکاته سهر ووشه‌کان. پیویسته زور بایه‌خ به فونه‌تیک و خیرایی و هیواشی قسه بدات. وهه‌ست کردنی به ووشه بو دروست کردنی په‌یومندی له نیوان خوی گوینگر به ریگای تیگه‌یشتن له‌سهر چاوه‌ی ووشه‌کان.

بو‌گه‌یاندنی هه‌ست و مه‌به‌ستی ناومه‌ی به‌جه‌ماوه‌رو گونجاندنی شیوه له‌گه‌ل نه‌وسات و شوینانه‌ی که نه‌کتر پیدا ده‌روات له‌کاتی نمایش کردندا. نه‌وکاته‌ی دهنگ ده‌بیته هونه‌رو پیشه‌گرنگی فره‌وان ده‌بیت، ریگایه بو تیگه‌یشتن و قسه‌کردن له نیوان خه‌لک و له‌میانه جیاوازه‌کاندا راگه‌یاندن و روشنبیری... هتد. نه‌هه‌ر ریباریکی شانویی دابی نه‌و گرنگه‌ی ناگویدی له‌گه‌ل گورانی بواره‌که چ له‌لای نه‌کتر بی وه یان بو‌یژیکی تره‌دایت نه‌گه‌ر له‌هه‌ندی له‌لایه‌ندا جیاوازی بی هه‌بی.

نه‌و ریگایانه‌ی که ده‌شی بو به‌کاره‌ینانی گواستنه‌وه‌ی مانا، ده‌به‌ستریته‌وه به ووشه و چونیته‌ی گوگردنه‌وه‌ی، چونکی نه‌و ووشه‌یه به‌نیوان گوینگر قسه‌که‌ردا رت ده‌بی، لیره‌دا هه‌نگاوی به‌که‌م ده‌ست پیده‌کات بو تیگه‌یشتنی مانای ووشه و نه‌ژاده‌که‌ی له‌میانی رسته‌وه هه‌نگاوی دووه‌م چونیته‌ی گه‌یاندنی نه‌و ووشه‌یه که مانا راستیه‌کی بزره‌کات که نوسه‌ر دای رشتوووه مه‌به‌ستیته‌ی، نه‌و دوو هه‌نگاومه‌ش له‌سهر چونیته‌ی دوزینه‌وه‌ی وه‌یان به‌کار هینانی هونه‌ری ده‌نگ بوو. نه‌کتر ده‌توانی به‌و ریگایه بگاته نه‌و گوگردنه که مه‌به‌ستیته‌ی.

زور جار ته‌ماشاه‌که‌ی هولی شانو‌جه‌ماوه‌ریکی زور هاتووین بو‌سه‌یری شانو‌گه‌ری نه‌و خه‌لک‌ه‌ش بو‌نه‌وه هاتووین تا هه‌لس و که‌وتی ناو شانو‌گه‌ری به‌که‌ بزانن و گوینیان له ووشه‌کان و مانا‌کانی بی جابویه

(ستانسلافسکی) ده‌لن (وابزانه پیاویکی پیری فه‌قیر هاتوره له دواومه‌ش دانیشتوه، وه‌کی خه‌لکی دی ده‌یوه‌ی گوینی له قسه‌کان بی) نه‌کتر بو نه‌وه‌ی ده‌نگی به چاکی بگاته دوا که‌سی ناو هوله‌که له ته‌ختی شانو. جا بو‌نه‌و کاره نه‌کتر ده‌بی ده‌نگیکی به‌هیزو‌توانایه‌کی بی پایانی هه‌بی له داننان به‌ووشه و فونه‌تیک له‌کاتی ده‌بریندا. چونکی بینه‌ر دنی سه‌یری شانو‌گه‌ری ده‌کات دانایشی ته‌نیا ته‌ماشای کارو جوله‌کان بکات. به‌لکو ده‌یوه‌ی له‌و قسانه بگری له ده‌می نه‌کتره‌که دیته ده‌روه... له‌پاشان تاوینه‌که ته‌واو له‌میشکی دروست بیت گه‌ر به‌شیک له پیک هینه‌ره گرنگه‌کان بزربوو، نه‌و کاته‌ش نه‌کتر ناتوانی به‌ته‌واوی مانا‌که بگه‌یه‌نیته بینه‌ری گوینگر.

نه‌کتر ده‌بی ناگاداری ده‌نگ و له‌شی بیت چونکی هوی سه‌ره‌کی پیشه‌که‌یه‌تی، ده‌بی گرنگی ته‌واوی پی‌بدا، ناگاداری نه‌کتره‌ی به‌رانبه‌ری بی له‌کاتی ده‌وربینیندا له به‌کاره‌ینانی چینه‌کانی ده‌نگ و وه‌رگرتنه‌وه‌ی به‌هه‌مان چین، نه‌گه‌ر وه‌رگرتن و دانه‌وه‌ی چینه‌کانی ده‌نگ ره‌چاو نه‌کری له‌کاتی نمایش کردنا، نه‌وه وه‌کی (بانیکه‌و دوو هه‌وايه) ی لی دیت، نه‌کتر ده‌بی ده‌نگ به‌هه‌مان چین وه‌رگری له نه‌کتره‌که‌ی به‌رانبه‌ری، دوا‌ی وه‌رگرتنی نه‌وکاته سه‌ر پشکه له به‌رزو نزم کردنه‌وه به‌پیی خواستی پیشه‌وه چوونی رووداوه‌کانی ناو شانو‌گه‌ری به‌که.

نه‌و هویانه‌ی که کار ده‌که‌نه سه‌ر قورگی نه‌کتر به‌تایبه‌تی سه‌رما، زور خواردنه‌وه‌ی مه‌یی، جگه‌ره‌کیشان، خواردنی گوله‌به‌رؤزه، حالتی گرزی قورگ، زوری له خوکردن له‌کاتی نمایش کردنا نه‌وانه‌ی که له‌سه‌روهه باس کران، هوی سه‌ره‌کی په‌ک که‌وتنی قورگی نه‌کتره جا بو پاراستنی گرنگه‌خومان لینیان دوور بکه‌ینه‌وه‌و په‌ره به وه‌رزشی ده‌نگ بدات و تا‌توانایه‌کی باشی هه‌بی له‌گه‌یاندن و داننان به ووشه‌کان و تیپه‌کان، بو‌گوزارشت کردن له هه‌موو بواریک که

نهكتر پيدا دهروات .

نهوهی پيوسته لهسهر نهكتر نهويه دمقی شانونامه که به ووردی و لهسرخو شی بکاتهوه، بو به دست خستنی بیرو هونهری نووسهر وهتیکه یشتنی ماناکه ی دهرهوهو ناوموه و پشت وشهکانی وشه .
نهو ریگایه سهرمتایانه ی گرنگیشه بو نهكتری کوردمان نهمانه :-

- پچران Pausing

- وهستان Stopen

- سهرنج راکیشان Empbsisy

پچران روودهدات چونکه دوو مانای جیاواز له رسته که دا هیه دهبی دوا ی وشه ی (چنینی) بوهستین له پاشا رسته که تهواوبکهین . بهستنهوهی رسته ی به که م به دووم پیویست ناکات که واته کاتیک پیویستمان به پچران هیه وهیان دهبی تا نهو شوینه ی که رستهکان یه که مانای تهواو دهگه یه نی نهوهی دی که مانای جیاوازی هیه پیویسته بهچریت . نهگر رهچاوی نهو خالانه نهکین که لهسهرهوه دهرمان خست نهو کاته مانای رستهکان لهنگ دهبین و مه بهست ناپیکن ، بویه دهبی نهكتر لیکولینه وهیه کی چاکی دهقه که بکات . تاله جینگو شوینی خوی پچرانهکان روودهدات . خالیکی که ی گرنگ بو نهكتر نهويه . که بتوانی چاکتر مانای وشهکان بگه یه نی .

پچران Pausing

وهستان Stopen

وهستان کاریکی راسته وخوی هیه بو گه یشتنی مانای وشهکان بهگوینگر . نهمش نهو بی دهنگی کاتیه دمگریتهوه که له نیوان دوو وشه یان پارچه روودهدات . نهكتر شتیکی گرنگ تریشی هیه دهبی رهچاوی بکات نهویش نهويه که له کوئی و چهند هه ناسه دمگورپی بو نهوهی بهشی رسته بکات و ماناکه ی تیک نه شوینی نی . بو نهو کارمش پیویسته نهكتر پهره به نامیری هه ناسه دان بدات و هر چونی بویت وای به کار بهینی به پر وقه و هرزش کردن بو پهره پیدانی مه دای هه ناسه یه کی ریک وپیک که لی ریگای جوراوجوری جیاواز هیه بو نمونه (هه ناسه هه لکیشانیکی زور به لوت . له کاتی دانه و مشا له سه رخوو هینم بی . یان ددانه کانی بخاته سه ریه کتری که دهنگی (س) ی لی دهردهچی) . نهو نمونه ی که باسمان کرد نهكتر دهبی پر وقه ی لهسهر بکات ، بتوانی به شیوهیه کی ریک وپیک له کاتی نمایش کردنا هه ناسه دابهش بکاته سهر وشه ورستهکان بهبی هه ناسه برکی . زور جار لای خومان نهكتر ریک تووشی وهستان دهبی که رسته که . وهیان نهو دواندنه پیویست بهوه ناکات

مه بهست چی یه له پچران؟

۱ - کوکردنهوهی نهو وشانه ی یه که مانایان هیه له پارچه یه که بو جیاکردنهوهی بیره تیکه لاوهکان .

ب - جیاکردنهوهی نهو وشانه ی یه که واتا هه لدمگرن .

ج - جیاکردنهوهی نهو رستانه ی مانای جیاوازیان هیه .

مه بهستمان له پچران و گرنگی گواستنهوهی مانا له پارچه یه که وهیان له هونراومیه که نهويه که یاندنی کومه لیک له وینه و بیرو کاره .

وهدروست کردنی له یه که بهستراومیه کی دیاری کراو له نیوانیان دا . بو نمونه (کیژی گوندی مه دهچنه مازو چنینی) نهو رسته یه بهم شیوهیه وینه و بیرو کار دهگه یه نی . نهگر هات و هر پچرانیک لهم رسته ی سهروهه رووی دا ، نهوا مانای رسته که دهشیوی نهگر بهستنهوش له نیوان وشهکان نه ما له کاتی گوتنا نهوا په یومندی نیوانیان نامینی واته په یومندی نیوان وینه و بیرو کار ، به لام نهگر گوتمان (کیژی گوندی مه دهچنه مازو چنینی کانبه که ی بهر مالان ناوی سارده) نهو کاته

موسنی. ئەویش چ کاتیک روودەدات؟ کاتیک ئەکتەر
خوشی دیت که خۆی مەبەستی نی یە وەکو چۆن؟

ئەکتەر هەناسە ی تەواو دەبێت که چی مانای
رستە و میان کۆپلە تەواو نەبوو. ئەمەش پێی دەگوترێ
هەناسە بێکنی که دەگەریتەو هە سەر که مەترخەمی
ئەکتەر پەرمانە دانی بە دەنگ. ئەکتەر دەبێت بە تەواوی
ووشەکان بەرکێنی لە کاتی دەرچووندا ووشە و پیتەکان
بەروونی دەر بێرێ و بزانی کام وەستان لە بەرژەو مەندی
هەنەری دەنگ دایە وەکامیان لە بەرژەو مەندی دا نی یە.
وەستانی باش ئەو وەستانە یە که مانای تەواوی رستە
دەستەو بەدات.

نەمەش جۆرەکانی وەستانە؟

۱ - وەستانی کورت :- وەستانیکی ئیچگار زۆر کورته
نیوان پیتەکانی ووشە و روودەدات. بۆ نمونە ووشە ی
وەرە) لە نیوان (و... ره) وەستانیکی کورت هە یە.

۲ - وەستانی ناو مەنجی: وەستانیکی درێژترە لەو هە ی
یە کە م. بۆ جیا کردنە و هە ی نیوان دوو ووشە بە کار دیت بێ
و مەرگرتنە و هە ی هەناسە. بۆ نمونە (هۆلی گەل) لە نیوان
هۆلی، گەل، وەستانیکی هە یە.

۳ - وەستانی درێژ: ئەو هە یە که دەنگ کۆتایی دیت و
هەناسە نامینیت و دووبارە وەرد مگیریتەو. ئەم جۆرە
وەستانەش زۆر جار بە کار دیت بۆ لیک جیا کردنە و هە ی ماناو
بیر. کەواتە وەستان بە پێی ماناو بیرو وینە بە قەدەر
پێویست دەبیت. ئەکتەر دوای لیکۆلینە و هە ی دەقە که
دەبێت بزانی ئایا ئەم پارچە دواندنە و مایخود ئەو رستە یە
چەند وەستانی کورت و ناو مەنجی و درێژی تێدا یە، کەر
هاتوو هەر وەستانە لە شوین و جیگای شیاو بە کار نە هات
نەوا گوێگر لە مانای رستە که ناگات.

۴- سەرنج راکێشان Empbsisy

مەبەست لە دەرخستن و دیاری کردنی ئەو ووشە یە.
ئەو هە یە که پێویستە زیتر سەرنجی بخریتە سەر. که
سەرنج راکێش تر بێ لەوانی تر. بۆ دەرخستن مانا
راستە قینە کە ی که مانا شاراو مە کە ی تەو جیاواز ترە
لەوانی تر. واتە پروکە شیه که. زۆر جار هە لگری بیری
نوسەرە، هەندێ جار نوسەر نایە ویت راستە و خۆ ووشە که
بنوسینت ئەویش بۆ ئەو هە یە گوێگر قول بێتەو لە لیک
دانە و هە ی رستە و ووشە کان، و مای رینگای پێ نە دراو
بەنوسینی ئەو کاتە چۆن دەتوانین بەو مانا شاراو مانە
بکەین؟

کاتیک دەتوانین که زال بین بە سەر ئەو ووشانە
و میان ئەو رستانە، که لیکۆلینە و هە ی کی قولی دەقە که
بکەین و شارەزایی کی چاکمان لە ژیان و بە سەر هاتی
نوسەرەو هە بیت. لە رووی باری کۆمە لایە تی و ئابوری و
رۆشن بیری دەگە ل شوینی لە دایک بوونی. دوای ئەمانە
هە مووی ئەکتەر دەتوانی بگاتە ئەو مانا شاراو مانە ی که
لەدقی شانۆنامە که هاتوون ئەکتەر لە زۆر دەقە
شانۆنامە کان سە پیریکی رستە کان بکەین دەبیین
بە زۆری ووشە گرنگە کان لە کۆتایی رستە و دین بۆ
نمونه شانۆنامە ی خە ج و سیامە ند دەهینینە و هە.

سیامە ند :- (ئەگەر ئەو سەر و ئەو سەری سپهانی بە
خینا پەسمانی تو سۆر بپی واز لە بە ژنا توو نایم). لێرە دا
ئەو هە ی پێویستە که سەرنجی بخریتە سەر ووشە ی
(نایم) که لە کۆتایی رستە و هە ی هاتوو و دوو پاتی دەکاتە و
که هەر خە جی دەویت و بە ئاسانی وازی لێ ناهینتی
نمونه یە کی دی لە هە مان شانۆنامە :-

کالۆ :- (سیامە ند تە کبیرا من هەر ئەو ئەو خە جویکی
هە لگری) لێرە دا ئەو هە ی گرنگە و دەبێت سەرنجی بۆ
راکێشتری ووشە ی (هە لگری) چونکە بە نە دە
بە چارە نووسی خە ج دەگە ل سیامە ند. و مە گە ل رینگاش
هە یە بۆ سەرنج راکێشان که ئەکتەر بە کاری بهینتی
گرنگە کانیشت ئەمانە :-

۱ - توندی دهنگ :- توندی دهنگ سهر هر ووشه يک که مبهسته . بۆ نمونه دوا نديکي گلگامش دهينينه وه که توندی دهنگ سهر (چ خيريک تووش ديت نه گهر تومارمکه م نه وهی توندی دهوی که بخریته سهری ووشه ی (چ) يان (تو) .

نه کاته بهی ی مانای رسته و بهی ی حالت هکان توندی دهنگ دهيت له سهر ووشه کان .

۲ - بی دهنگ پيش ووشه :- بی دهنگه که له پيش نه ووشانه ی که مبهسته به کار ديت ئینجا هه ناسه وهرگیری نا، به لام دهی گوزان کاری به رزو نرمی دهنگ هه بی، که واته نه گهر ووشه يک گرنگ و مبهست بيت له هه پارچه يک يان رسته يک . نه کاته توندی دهنگ دهنگ سهر ووشه که . يا خود پيش ووشه ی مبهست نه کتر دهوستی، ئینجا به گوزانی چینه کانی دهنگ ده گوزی بهی ی ویستی مبهستی رسته کان . گرنگی نه و توندی دهنگ و وهستانه نه وهی که نه کتر بتوانی مانا و مبهست بگه یه نیته گوینگر که له هوئی شانۆ دانیشتون بۆ بیینی شانۆ گه ری که و مهنکی گرنگ هه یه له هه مو نه و خالته ی که له سهر وه باسما ن کرد چ له باره ی هونه ری دهنگ و میان ریگای هونه ری دهنگ بۆ گه یشتن به مبهستی تیگه یشتن و گه یاندنی ووشه و مانا شار هه کان .

خاوبونی لهی نه کتر له بواری شانۆ دا پیوستی یه کی گرنگه بۆ گه یشتن به هونه ری دهنگ نه وهی نه توانی زال بیت به سهر خا و کردنه وهی لهی ناتوانی سهر که وتو بی له به کارهینانی هونه ری دهنگ له هه مو بوارمکانی شانۆ و میان زیان دا، چونکه گرژبونی لهی راسته و خو کار دهکاته سهر ژیه کانی قورگی نه کتر . جا بویه دهی پيش هه مو هه و لدا نیک و میان پر و فیه يک

خومان بزگار بکهین له گرژی له شمان بۆ حالته ی خاوبونه وه، هه روهما دهی نه کتر توانایه کی له باری هه بی بۆ نه وهی بتوانی له هه کاتیک که پیوستی به گرژی نه دامیکی لهی هه بی به ناسانی به سهری دا زال بیت .

بویه دهی نه وهی نه توانی خو ی دهر باز بکات له گرژبونی لهی بیگومان ناتوانی په ره به دهنگ و هونه ری دهنگ بدات

له کوتایی دا دهی نه م بابه ته ی ئیمه نمونه ی مهنکی که له خه راریک . بۆ پر کردنه وهی که لینیک له که له نه کانی شانۆی کوردی . بویه ش هه ول و ته قه لا دهنه ی دوا پر وژیکی روناک و گه شدار له سهر ره گیکی توند بۆ نه م جوړه لایه برسکینین بیگومان نه مه ش پیوستی به خو چه کدار کردنی رۆشنیری شانوی ولایه نه کانی دی رۆشنیری گشتی هه یه . هه مو هونه رمه ندو نه دهب دوست به دل و کول ناواته خوازه تازمترین داهینانی هونه ری و ته نکیکی شانۆی ره جاو بکری له شانۆ گه ری کوردی، به مه رجی خزمه تی واقعی نه مروی تافه تاقی ناستی خواسته کانی گه لی کورد بیت، وهریزو ستایش بۆ نه و هونه رمه ندانه نه کری که داهینانی تازه به شانۆی ره سه نی کوردی نه به خشن و له پینا ویدا شه ونخونی ده چیژن . بۆ دامه زراندنی بناغه یه ی هونه ریکی پيشکه و توخوازانه که ره نگدانه وهی باری ژبانی خومان و کومه لگای خومان بی . نه ک هه (شکل) له پینا و (شکل) و لاسایی کردنه وهی بی گیان بیت . با به ره مه کانی شمان هه لقولاوی نا و جه رگه ی خه لکه ره ش و رووت که بیت و ناگاداری پيشه و هه چوون و تازه داهینانی شانۆی جیهانی بین و سو دیان لی وهر بگرین .

هونه رمه ند دهی خو ی به خاوه ن مبهستیکی گه وره تر بزانی له خه لکی گشتی . گه رجیش بۆ مبهستی خزمه تی کومه ل هاتوته ناراه . دیاره نه گه ر کاریکیش وابی دهی

یگ کەشی بێ کەندو کۆسپ نەبێ و چقل و دێر و دال خۆی
و مەلاس دابێ.

۴- ویزو سەرچاوەکان

۴- یمانگای هونەرە جوانەکان / سلیمانی بەبۆنەی
ستغالی سالانەیی - ۱۹۸۳ شانۆگەری (یولیوس
بیردی) لە نووسینی ولیم شکسپیر - وەرگێرانی حەمە
عسید هەرەس، دەرھینانی ماموستا بەدیعە دارتاش،
سەر شانۆی ئامادەیی سلیمانی کوران، پش کەش
تێ.

۵- کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی کورد - هەولێر،
شانۆگەری (شاری ئەوین) لە نووسین و دەرھینانی
هینەرەند تەلەت سامان، پش کەش کرد لەسەر
شانۆی هۆلی رۆشنبیری جەماوەر لە سالی ۱۹۸۵.

۶- تیبی هونەری هەولێر، شانۆگەری (موزارت و
سالیری)، نووسینی (پۆشکین) وەرگێرانی (مەحمود
مدار)، دەرھینانی هونەرەند فوناد جەلال لە هۆلی
یەنە کرێکارانی هەولێر ۱۹۸۸ پش کەش کرد.

۷- کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی کورد - هەولێر،
شانۆگەری (نەخۆشی ددان) ی پش کەش کرد لە
نووسینی (ئۆزل دراگۆن) وەرگێرانی دانا رۆوف،
دەرھینانی هونەرەند، دلشاد مامە کەریم، لەسەر هۆلی
رۆشنبیری جەماوەری هەولێر ۱۹۸۴.

۸- کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی کورد - مەلبەندی گشتی
- سلیمانی، شانۆگەری (تەنەکە) ی پش کەش کرد لە
نووسینی رۆمان نووسینی کورد (یەشار کەمال)
وەرگێرانی شوکر مستەفا، ئامادەکردنی بۆ شانۆ فوناد

مەجید، دەرھینانی ماموستا ئەحمەد سالار، لەسەر
شانۆی چالاکێ قوتابخانەکان - سلیمانی - ۱۹۸۲.

۹- کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی کورد - مەلبەندی گشتی
- سلیمانی، شانۆگەری (گەلە گورگ) ی پش کەش کرد،
لە نووسینی چیرۆک نووس حسین عارف، ئامادەکردن و
دەرھینانی هونەرەند شەفیق محەمەد، لەسەر شانۆی
هۆلی رۆشنبیری جەماوەری هەولێر - ۱۹۸۹.

۱۰- تیبی هونەری هەولێر شانۆگەری (هاواریک لە حاجی
قادری کۆیی) پش کەش کرد، لە نووسینی هونەرەند
زایەر عەبدوڵا و دەرھینانی هونەرەند سەعدون یونس،
لەسەر شانۆی هۆلی رۆشنبیری جەماوەری هەولێر لە
سالی ۱۹۸۸.

۱۱- عبدالحمید حسین سلیم، فن الالتقاء اسکندرية،
۱۹۷۷، ص (۳۳).

۱۲- سامي عبدالحميد، فن الالتقاء جزء الاول، جامعة
الموصل، ۱۹۸۰، ص (۱۷).

۱۳- عبدالوارث عسر، فن الالتقاء، القاهرة، ۱۹۷۶،
ص (۱۰۲).

۱۴- ستانسلافسکی، اعداد الممثل، ترجمة د. محمد
زهکی محمود مرسي، القاهرة، ۱۹۷۲، ص (۲۰۷).

۱۵- سامي عبدالحميد، تربية الصوت وفن الالتقاء،
جامعة الموصل، ۱۹۸۰.

۱۶- بدری حسون فریدو سامی عبدالحمید، طرق
تدریس الالتقاء، بغداد، ۱۹۷۹.

۱۷- جارلیس ماکو، ایمانک بالتمثیل، ترجمة بهنام
میخائیل، محاضرات القیت علی طلبة اکاديمية الفنون
الجميلة، قسم المسرح، لسنة ۱۹۷۴ - ۱۹۷۵.

۱۸- دووانەیی پەیمانگای هونەرە جوانەکانی سلیمانی
لە لایەن ماموستایان، بەدیعە دارتاش و ئەنور قەرەداغی
سالی ۱۹۸۴.

